

qui ejus; nemp̄ Juda. Hæc interpretatio est Aben Ezra, et R. Leviben Gerson, haud paulò quidem superiore tolerabilior, sed historia tamen fidei contraria.

22° Nonnulli hinc Siloh. hic quidem intelligendam esse putant, non quatenus ad Davidem, sed quatenus ad Saulem pertinet, qui in eà rex à Samuele per unctionem creatus et consecratus est. Ut loci hinc intellectus non auferatur sceptrum de Judà, quoad veniat tempus Silohensis uncture, quò Saul est consecrandus. Sed hæc quoad veritatis historia adversantur; non enim in Siloh, sed in Ramathaim Sophim unctus est Saul à Samuele; in Maspà verò rex ab eo renuntiatus est, ut liquet ex nono et decimo capite prioris libri Samuelis. Deinde quoniam auctore Jacobæis verbis sensum hunc affingunt, ut voce Siloh uncturam Silohensem notari decernant? Largiamur hæc tamen: ne sic quidem litem vincant; nec enim ad id usque temporis sceptrum obtinuit Juda, ut dixi, quod non multò post unctorem hæc contigit.

25° Iisdem propemodum argumentis alios convincimus, qui Siloh urbis nomen hic expressum, et ad Jeroboamum in Siloh, ut contendunt, regem creatum referunt. Nam quo auctore probantur in Siloh regem creatum fuisse Jeroboamum, quod in Sichem factum longè verisimilius est? Quis credet nomine Siloh, Silohense hoc factum fuisse notatum? Quæ tamen si concedamus, tunc sceptrum amississe tribum Juda non proinde fatemur, quod penes Robeamum et reliquos Davidis nepotes ad Sedociam usque mansisse certum est. Ullior etiam eadem hæc ratio refellendo Ezechie auctori Chazemi, qui in dictione Siloh latere autumat Ahiam Silonitem prophetam, eum qui Jeroboamo prædixit futurum ut decem tribuum rex crearetur. Quo jure verò, Expectationem gentium, Ahiam dictum fingit? cur prædictum, cum de Jeroboamo sileatur? quo exemplo de patria nomine appellatum? ut si Nathan Salomonem ortum Davidi prænuntians dixisset: *Suscitabo Jerusalem post te*, Salomonem patrie nomen sic gerente.

24° Jam verò supra ex auctoritate vetustissimi exemplaris Samaritani eos castigavimus, qui pro ירושלים legunt ירושלי, qui mittendus est. Quidam enim etiam, è Judæis, lectionem hæc præferunt, et Nabuchodonosorem hic prænuntiatum opinantur, qui Judaicum abolevit imperium, capto Sedecia et Babylonem deportato. Verum ut dixi, non patitur lexione hæc Samaritanus codex. Ut præteream regnum titulum, decus, et ornamenta Jechonice concessa ab Evilmerodacho, Nabuchodonosori successore et filio; licet dominatus ipse et regia potestas in Sedecia à Nabuchodonosore extincta essent.

25° Concludemus disputationem hæc in tollendo scrupulo, quem movet Pererius, nec exinit. Quæri posse sit cur hoc Jacobi oraculum ad fidem sibi conciliandam, neque Christus Jesus, neque Apostoli, neque Evangeliste in testimonium adduxerint. Tunc respondet propterea id evenisse, quòd inde cognoscitur tantum potuerit hoc tempore venturum fuisse Messiam, quò natus est Jesus; at Jesum esse Messiam illum, neutrumquàm inde colligi. Quæ mihi parùm omnino roboris

videtur habere responsio: nam pari ratione predictio hæc Osæ: *Ex Aegypto vocati filium meum*, Filium quidem ex Aegypto vocatum iri prænuntiat; at eum esse Jesum non ostendit. Itaque ab eà præferendam Matthæus poterat abstinere, quòd tamen non fecit. Nos hæc in Parallelismum retulimus, non quasi solum per se probare existimemus Jesum esse Messiam, sed quòd unà cum aliis omnibus spectata, in unum Jesum quodammodo possit. Quocirca poterat Matthæus alique Evangeliste nobilem hæc Jacobi prophetiam non omittere. Plurima occurrunt in veteri Testamento generis ejusdem vaticinia, que Messiam respiciere fatentur Judæi, ad Jesum autem pertinere præcisè negant: quorum tamen auctoritatem usurpavit Evangeliste; plurima etiam è contrario occurrunt ab iis prætermissa, que Christum Jesum merè respiciunt. Aliud igitur causa fuisse censéo, quamobrem hoc Jacobi testimonium in novo Testamento non comparat: nemp̄ quòd nemp̄ Christus, neque Apostolis, neque scriptoribus sacris propositum unquam fuerit Prophetarum oracula sigillatim recensere; cùm Testamentum vetus ad unum Christum spectare, in eoque finem ac pleroma nactum esse scirent. Totum igitur Testamentum vetus sibi recitandum putassent, si prophetis pugnare voluissent. At pauculis his verbis rem totam Christus concluderat (Luc. 16, 29): *Habent Moysen et Prophetas, audiant illos*; rursùm (Joan. 5, 39, 45, 46): *Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, et ille sunt que testimonium perhibent de me*; et paulò post: *Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem; est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi; de me enim ille scripsit. His admonitionibus Christus Jesus Judæos in memoriam vaticiniorum ad se pertinentium revocabat; ut quotiescumque ea sibi prælegerentur, quod in Synagoga fieri consueverat quotis quibusque sabbathis, pium adhiberent animum et veritatis studiosum, et in se exitum hæc habuisse agnoscerent (1).*

CAPUT V.

JESUS DE SEMINE JESSE ET DAVIDIS.

2 Reg. c. 7, v. 4, 5 et seq.: *Ecco sermo Domini ad Nathan, dicens: Vade et loquere ad servum meum David.... Cum completi fuerint dies tui, et dormieris cum patribus tuis, suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, et firmabo regnum ejus; ipse edificabit domum nomini meo, et stabiliam thronum regni ejus usque in sempiternum. Ego ero ei in patrem, et ipse erit mihi in filium.... Et fidelis erit domus tua, et regnum tuum usque in æternum ante faciem tuam, et thronus tuus erit firmus jugiter. Et 1 Par. c. 17, v. 11 et seq., et 12, 6, et 28, 6.*

(1) Disputationis hujus difficultates propè sustulit, aut saltem multum elucidavit R. P. Tournefort, proposita levi punctationis mutatione. Quippe qui Jacobæam predictionem sic legendam existimat: *Non auferetur sceptrum de Judà et dux, de femore ejus donec veniat, etc.*

Psal. c. 88, v. 4 et seq.: *Disposui testamentum electis meis, juravi David servo meo, usque in æternum preparabo semen tuum.... Et ponam in seculum seculi ejus.... Semel juravi in sancto meo, si David mentiar; semen ejus in æternum manebit.*

Isa. c. 11, v. 1, et seq.: *Et egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet, et requiescet super eum Spiritus Domini.... In die illà radix Jesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.*

Jerem. c. 23, v. 5, 6: *Ecco dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum, et regnabit rex, et sapiens erit, et faciet judicium et justitiam in terrà. In diebus illis salvetur Juda, et Israel habitabit confidenter; et hoc est nomen, quod vocabunt eum, Dominus justus noster.*

Jerem. c. 33, v. 15 et seq.: *In diebus illis et in tempore illo germinare faciam David germen justitiae; faciet judicium et justitiam in terrà... Hæc dicit Dominus: Si irritum potest fieri pactum meum cum die et pactum meum cum nocte, ut non sit dies et nox in tempore suo; et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo, ut non sit ex eo filius qui regnet in throno ejus.*

Matth. c. 1, v. 1 et seq.: *Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham... Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem... genuit Joseph, virum Mariæ, de qua natus est Jesus qui vocatur Christus.*

Matth. c. 1, v. 20: *Joseph, filii David, nolit timere accipere Mariam conjugem tuam.*

Matth. c. 9, v. 27: *Et transivente inde Jesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes et dicentes: Misereere nostri, fili David.*

Matth. c. 12, v. 23: *Et stupebant omnes turbæ, et dicebant: Numquid hic est filius David?*

Matth. c. 15, v. 22: *Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa clamavit dicens ei: Misereere mei, Domine fili David.*

Matth. c. 20, v. 30, 31: *Et ecce duo cæci sedentes secus viam audierunt quia Jesus transiret, et clamaverunt dicentes: Domine, misereere nostri, fili David. Turba autem increpabat eos, ut tacerent; at illi magis clamabant dicentes: Domine, misereere nostri, fili David. Et Marc. c. 10, v. 46, et Luc. c. 18, v. 38, 39.*

Matth. c. 21, v. 9: *Turbæ autem quæ præcedebant, et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna filio David.*

Matth. c. 22, v. 41, 42: *Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus, dicens: Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei, David. Et Marc. c. 12, v. 35, et Luc. c. 20, v. 42.*

Luc. c. 1, v. 26, 27: *In mense autem sexto, missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David.*

Luc. c. 1, v. 31, 32: *Vocabis nomen ejus Jesum: hic erit magnus, et filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis.*

Luc. c. 1, v. 69, 70: *Et erexit cornu solutis nobis in domo David pueri sui. Sicut locutus est per os Sanctorum, qui à seculo suo, Prophetarum ejus.*

Luc. c. 2, v. 4: *Ascendit autem et Joseph à Galilæa, de civitate Nazareth, in Judæam, in civitatem David, que vocatur Bethlehem, eò quòd esset de domo et familià David.*

Luc. c. 3, v. 23, 31: *Et ipse Jesus erat incipientis quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli... qui fuit Nathan, qui fuit Jacyd.*

Joan. c. 7, v. 42: *Nonne Scriptura dicit, quia ex semine David, et de Bethlehem castro, ubi erat David, venit Christus?*

Act. c. 13, v. 25: *Hujus (David) Daus ex semine, secundum promissionem, educit Israel Salvatorem Jesum.*

Rom. c. 1, v. 1: *Paulus segregatus in Evangelium Dei, quod ante promiserat per factus suos in Scripturis sanctis, de Filio suo, qui proventus est ex semine David secundum carnem.*

Rom. c. 15, v. 12: *Et rursus Isaïas ait: Erit radix Jesse, et qui exurgit regere gentes; in eum gentes sperabunt.*

2 Tim. c. 2, v. 8: *Memor esto Dominum Jesum Christum resurrexisse à mortuis, ex semine David.*

Apoc. c. 5, v. 5: *Ecce vicit Leo de tribu Juda, radix David.*

Apoc. c. 22, v. 16: *Ego Jesus misi Angelum meum testificari vobis hæc in Ecclesiis; ego sum radix et genus David.*

1° Depromptum è libri secundi Samuelis capite septimo testimonium, quo Davidi templum Deo excitare paranti futurum denuntiat Nathan, ut id olim exequatur prognatus ipso filius, cujus regnum secula durando vincet; hoc, inquam, testimonium, quoniam anceps est et poterat potius in controversiam, nos Christo Jesu certis argumentis addicimus. Id ex eo est vaticiniorum genere, quibus multiplex inest significatio. Quædam enim ejus partes Christo Jesu et Salomoni communes sunt, puta Davidè prognatum esse, Dei Filium esse. Christum naturà, Salomonem gratià; Deo templum extruere; regem esse. Quædam ad Salomonem solum spectant: Si iniquè aliquid gesserit, arguam eum in virgâ virorum, et in plagis filiorum hominum. Christo autem soli hæc competunt: *Stabiliam thronum regni ejus usque in sempiternum*; atque hoc etiam: *Et fidelis erit domus tua, et regnum tuum usque in æternum ante faciem tuam, et thronus tuus erit firmus jugiter*. Regnum enim Salomonis æternum non fuit. Perennitatem sine caritatum illiè designari ostendit hoc loquendi genus ירושלים ירושלים, quo utitur Scripturae sacer. Scitum est enim Maimonide (More Nevoch, Part. 2, c. 28): ירושלים ירושלים non necessario significat æternitatem, nisi ei conjugatur עיר ירושלים, idque vel post illud, ut ירושלים ירושלים, vel ante, עיר ירושלים. Item arguitur præterea ex compluribus Scripture sacre testimoniis, in quibus Davidi regnum promittitur, non diuturnum solum, quod in temporario Jude regno verum fuit, sed nullis

omnino annorum curricula determinandum, quod in solo Christi Iesti regno evenit. Tale hoc est ex octogesimo octavo Psalmo v. 28 et seq.: *Et ego primogenitum ponam illum, excelsum præ regibus terræ. In æternum serabo illi misericordiam meam, et testamentum meum fidele ipsi. Et ponam in seculum seculi semen ejus et thronum ejus sicut dies cæli... Semel juravi in sancto meo, si David mentiar: semen ejus in æternum manebit, et thronus ejus sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in æternum, et testis in celo fidelis. Et illud Isaie de Christo, cap. 9, v. 7: Multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis; super solium David, et super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud et corroboret in judicio et justitiâ, à modo et usque in sempiternum. Necnon illud Jeremie, cap. 55, v. 17: Quia hæc dicit Dominus: Non interit de David vir qui sedeat super thronum domus Israel; deinde, cap. 55, v. 20, 21: Hæc dicit Dominus: Si irritum potest fieri pactum meum cum die, et pactum meum cum nocte, ut non sit dies et nox in tempore suo; et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo, ut non sit ex eo filius qui regnet in throno ejus. Et istud Danielis de Christi regno, cap. 2, v. 44: In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cæli regnum, quod in æternum non dissipabitur, et regnum ejus alteri populo non tradetur; comminet autem et consumet universa regna hæc, et ipsum stabit in æternum; atque hoc quoque ejusdem Propheta, cap. 7, v. 14, 27: Et dedit ei potestatem, et honorem, et regnum; et omnes populi, tribus, et lingue ipsi servient; potestas ejus potestas æterna quæ non auferretur, et regnum ejus quod non corrumpetur. Vides omnem omnino extremitatem et determinationem à regno Davidis et à regno Christi excludi. Unde Gabriel Angelus apud Lucam, cap. 1, v. 55: Dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in æternum; et regni ejus non erit finis. Nempè hæc pertinet ad ea quæ attulimus Prophetarum predicta, quibus non hunc afflixisset sensum Evangelista, nisi communi omnium consensu sic intelligi solita hoc tempore fuissent. Perperam ergo Grotius testimonium hoc Christianis eripit, nec quemquam aliud hic significatum esse vult, quam temporarii Davidis regni duritiam, quæ annorum quingentorum spatium excessit. Ad Jesum item istud congruit, 2 Reg. cap. 7, v. 15: Ipse edificabit domum nomini meo; Ecclesiam videlicet, quæ domus symbolo sæpè in libris sacris exprimitur. Sic David in Psalmis 92, v. 5: Domum tuam decet sanctitudo, Domine. Sic Angelus apud Lucam, cap. 1, v. 55: Et regnabit in domo Jacob in æternum. Sic Paulus ad Timotheum, Ep. 1, cap. 5, v. 15: Ut scias quomodo oportet te in domo Dei conversari, quæ est ecclesia Dei vivi. Ergo hæc Nathanis vaticinatio, tanquam Christum Jesum sine dubio premonstrans, à Paulo usurpatur. Hebr. cap. 1, v. 5: Cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in Filium?*

2^a Si quis Isaie predictum, quod ex undecimo capite attulimus, ut Jesum Jesse prognatum esse proba-

remus, aliò detorqueere pareat quàm ad Messiam, refragantes Judæos omnes experietur, ut supra demonstravimus. Messiam certè germinis, et floris, et virgæ, et radicis symbolis sæpè à Prophetis expressum ostendimus infra in hoc Parallelismo, et isdem quoque à novi Testamenti Scripitoribus Jesum fuisse signatum. Spiritum Domini super Jesum requisivisse manifesto indicio declaravit Deus, tùm cum Spiritus Dei descendit sicut columba, et venit super eum recens à Joanne baptizatum. Stetit Jesus in signum populorum, quod et de eo post Isaiam futurum prædixit Simeon, Luc. c. 2, v. 54: Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel, et in signum cui contradicetur. Ipsum gentes deprecari cœperunt, tùm cum ad eum vocata, Apostoli dicto audientes fuerunt. Judicavit in justitiâ pauperes, sicut et Justus xxi. et xxv. sit dictus. Percussit terram virgâ oris sui, et spiritû laborum suorum interfecit impium; bellator quippè Jesus. Idem tamen pacificus, quod lupi et agni, pardi et hœdi concordâ Isaias significavit. Quæ omnia suis locis apparent in hoc Parallelismo.

CAPUT VI.

DAVIDIS NOMEN JESU TRIBUTUR.

Isa. c. 55, v. 5: Feriam vobiscum pactum sempiternum, misericordius David fideles.

Jerem. c. 50, v. 9: Servient (Israel et Juda) Domino Deo suo, et David regi suo, quem suscitabo eis.

Ezech. c. 54, v. 25: Hæc dicit Dominus Deus: Suscitabo super eas (oves meas) pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David.

Ezech. c. 57, v. 25 et seq.: Ego ero eis Deus, et servus meus David rex super eos.... Et David servus meus princeps eorum in perpetuum.

Ose. c. 5, v. 5: Post hæc recitentur filii Israel, et querent Dominum Deum suum, et David regem suum.

Act. c. 15, v. 54: Quod autem suscitavit eum à mortuis, amplius jam non reversurum in corruptionem, ita dixit, quia dabo vobis sancta David fidelia.

CAPUT VII.

JESUS DE SEMINE SALOMONIS.

Psal. 71, v. 1, 6: Deus, judicium tuum regi da, et justitiam tuam filio regis.... Permanebit cum sole et antè lunam in generatione et generationem.

Matth. c. 1, v. 1 et seq.: Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham, Abraham genuit Isaac. David autem rex genuit Salomonem ex eâ quæ fuit Uria. Salomon autem genuit Roboam... Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

CAPUT VIII.

TEMPUS ADVENTUS JESU.

Gen. c. 49, v. 10: Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est.

Psal. c. 71, v. 1, 7: Deus, judicium tuum regi da, et justitiam tuam filio regis.... Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis.

Isa. c. 2, v. 2 et seq.: Et erit in novissimis diebus

preparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, et fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt populi multi, et dicent: Venite, et ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob, et docebit nos vias suas, et ambulabimus in semitis ejus; quia de Sion eribit Lex, et verbum Domini de Jerusalem; et judicabit gentes, et arguet populos multos; et confabuntur gladius suos in vomeres, et lanceas suas in falces; non levabitur gladius contra gentem gladium, nec exercebuntur ultra ad prælium.

Isa. c. 41, v. 1 et seq.: Et erodietur virga de radice Jesse.... Habitabit lupus cum agno, et pardus cum hœdo accubabit.... Non nocentur, et non occidunt in universo monte sancto meo.... In die illâ radix Jesse qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.

Isa. c. 40, v. 5 et seq.: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite in solitudine semitas Dei nostri. Omnis vallis exaltabitur, et omnis mons et colles humiliabitur, et erunt prava in directa, et aspera in vias planas. Et revelabitur gloria Domini, et videbitur ansæ caro pariter quod os Domini locutum est.

Jerem. c. 50, v. 18 et seq.: Hæc dicit Dominus: Ecce ego convertam conversionem tabernaculorum Jacob, et tentis ejus miseror, et edificabitur civitas in excelsa suo, et templum juxta ordinem suum fundabitur.... Et erit dux ejus ex eo, et princeps de medio ejus producetur, et applicabo eum, et accedet ad me. Quis enim iste est, qui applicet cor suum ut appropinquet mihi, ait Dominus?

Dan. c. 2, v. 40 et seq.: Et regnum quartum erit velut ferrum; quomodo ferrum comminuit et damat omnia, sic comminet et conteret omnia hæc. Porrò quia vidisti pedum et digitorum partem teste signi, et partem ferream; regnum divinum erit, quod tamen de plantario ferri oriatur, secundum quod vidisti ferrum mistum teste ex luto; et digitos pedum ex parte ferrosos, et ex parte feclites; ex parte regnum erit solidum, et ex parte contritum. Quod autem vidisti ferrum mistum teste ex luto, comminsebuntur quidem humano semine, sed non adherent sibi, sicut ferrum misceri non potest teste. In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cæli regnum quod in æternum non dissipabitur, et regnum ejus alteri populo non tradetur; comminet autem et consumet universa regna hæc, et ipsum stabit in æternum.

Dan. c. 9, v. 24 et seq.: Septuaginta hebdomades abbreviate sunt super populum tuum, et super urbem sanctam tuam, ut consummatur variorum, et finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna, et impleatur visio et prophætia, et unguatur Sanctus Sanctorum. Scito ergò et animadvertite: Ab exitu sermonis ut iterum edificetur Jerusalem usque ad Christum ducem, hebdomades septem, et hebdomades sexaginta duæ erunt, et rursus edificabitur platea, et muri in angustiâ temporum. Et post hebdomades sexaginta duæ occidetur Christus, et non erit ejus populus qui eum negaturus est, etc.

Agg. c. 2, v. 7 et seq.: Quia hæc dicit Dominus exercituum: Adhuc unum modicum est, et ego commovebo cælum, et terram, et mare, et aridum; et movebo omnes

gentes, et veniet Desideratus emicis gonifus; et implebit domum istam gloriâ, dicit Dominus exercituum. Mene est argentum, et mene est aurum, dicit Dominus exercituum; magna erit gloria domus istius novissimè plus quàm prima, dicit Dominus exercituum; et in loco isto dabo pacem, dicit Dominus exercituum.

Zach. c. 5, v. 8, 10: Ecce enim ego adducam scrinium meum Orientem.... In die illâ, dicit Dominus exercituum, vocabit vir amicum suum subter vitam et subter ficum.

Malach. c. 5, v. 1: Ecce ego mitto Angelum meum, et præparabit viam antè faciem meam. Et statim veniet ad templum suum Dominator quem vos queritis, et Angelus Testamenti quem vos vultis.

Matth. c. 2, v. 1: Cum ergò natus esset Jesus in Bethlehém Juda, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente venerant Hierosolymam.

Matth. c. 14, v. 1: In illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu.

Luc. c. 2, v. 1 et seq.: Factum est autem in diebus illis, exitu edictum à Casare Augusto, ut describeretur universus orbis. Hæc descriptio prima facta est à prasidè Syriæ Cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem et Joseph à Galliliâ, de civitate Nazareth, in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehém; eò quod esset de domo et familia David, ut profiteretur cum Mariâ, dispensatâ sibi alore pregnante. Factum est autem, cum esset ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit Filium suum primogenitum.

Luc. c. 5, v. 1 et seq.: Anno autem quintodecimo imperii Tiberii Casaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarchâ autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarchâ Ituræ et Trachonitidis regionis, et Lysaniâ Abilene tetrarchâ, sub principibus sacerdotum Anna et Caiaphæ, factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentiarum in remissionem peccatorum.... Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Jesu baptizato et orante, apertum est cælum.... Et ipse Jesus erat inclipiens quasi annorum triginta.

1^a Ut major constet fides testimoniis, quibus ortum Christi et obitum predicto à Prophetis tempore contigisse demonstravimus, exponenda sunt nonnulla, undè toti disputationi lux accedet. Certum est, quo tempore natus est Jesus, receptissimam fuisse inter Judæos et ethnicos opinionem, nasci tunc debere Messiam. De ethnics ejus supra; egimus et de Josepho; videamus de reliquis Judæis. Persuasio hæc imbutus erat Simeon, quem testificatur Lucas (c. 2, v. 25, 58) expectasse consolationem Israel; eadem et ii quos alloquebatur Anna prophetissa, Phœnuelis filia, quos ait idem Lucas expectasse redemptionem Israel. Eadem mens erat Samaritana, cum Christo diceret (Joan. c. 4, v. 25): Scio quia Messias venis. Redemptionem illa, sive consolationem Israel, Messias adventus est quem et Regnum cælorum et Regnum Dei sacri scri-